

Krasa iz zaklada nemško-slovenske državne polovice blizo 20.000 gold. dovolilo.

Podvizajmo se toraj take pomoči tudi za Notranjsko izprositi, kajti nam gré ista pravica kakor Primorskemu. Kmetijska družba se bo pri ministerstvu poljedelstva srčno rada za to potegnila, in vspeh ne bode izostal.

Vsega pa vendar tudi državi ni mogoče storiti, srenje in posestniki si morajo tudi sami sebi pomagati.

Kaj pa morejo Krašovci sami storiti?

Prvič Vam posebno nasvetujem: varujte, kar se dá, sedanji stoječi gozd, ne razširjujte še dalje golega Krasa! Gozd zahteva še bolj varno obravnavanje kot polje, kajti gozd ne priraste tako hitro, kakor žito ali konoplja. Gozd, kterege so oče sejali ali posadili, bode malokdaj sin, večidel še le vnuk vžival. Gozdnemu gospodarju je posebno treba dan za dnevom na prihodnost misliti, kajti ne samo sedanji zárod potrebuje gozda, naslednikom našim bo še morebiti bolj neogibno potreben. Bog je vstvaril gozd za vse čase; greh je tedaj ž njim tako ravnati, da se ne dá potem več naravno (to je, sam po svoji moči) omladiti.

Drugič je na Krasu neobhodna potreba to, da se golosek popolnoma popusti; gozd se mora tedaj le na tak način povžiti, da se vsako leto le sém ter tjà, gledé na prirastek, toliko dreves izseka, kar more lesá na leto prirasti. Mlada drevesa zahtevajo pristrešja starejih; škodljivo je toraj jim to zavetje prezgodaj odvzeti.

Ako se je pa le kakov gozd golo posekal, se ne sme pasti po goličavi, kajti živina, ako je še kaj mladega, nizkega prirastka, pomuli popke, mladike in mlado perje; — posebno tako delajo ovcé in kozé.

Tudi nastilja se hosti ne sme pomladi polasati, vsaj na istem kraji ne vsako leto, ampak le vsako tretje leto, kajti odpadek listja, semena, majhnih vej itd. je za gozd ravno isto, kar je gnoj za polje. Brez gnoja se pa malo pridela; to vsak izmed Vas vé.

Kakor hitro se bo gozd po Krasu nekoliko zaredil, videli boste, da Vam bo več koristil nego paša, ktera gozd zatira.

Le pomislite, dragi domorodci, kolikor več bo sedanji zárod gozde izsekaval, toliko revnejši bode prihodnji zarod — sinovi in vnuki vaši. —

Vsak priden gospodar pa vendar tudi nekoliko za naslednike skrbi, zakaj želja in trud vsacega izmed nas, vsacega vrlega domoljuba mora biti in naj bo: sodelovati za duševno in gospodarsko povzdigo naroda našega.

Kakošna pa, dragi bralci, bo postala notranjska dežela, kranjska domovina vsa, ako boste gozd, kakor ste jeli, temveč pokončevali? — Puščavo, ki ne bo mogla več rediti vaših sinov, bodo oni mogli zapustiti, in iskati si pustega kruha na tujem! — Živina tedaj po mladih gozdih ne samo travo in mladike dreves požre, ampak tudi živež naslednikom.

Gozd je ravno tako kapital, kakor je denar. Noben umen gospodar se ne bo kapitala samega lotil, ako ga ne vžuga huda potreba; porabil ne bode več, kakor odstotke (čimž ali fit), še te bode včasih, ako si more brez njih pomagati, h kapitalu položil.

Tako naj se tudi ravná z gozdom; le letni prirastek naj se porabi. Kdor pa vendar napravi golosek, naj ga zopet zaredí z lesom.

Les je od leta do leta draži, veči del je boljše više cene pričakovati. Poprej se je na primer bukva le za drva prodajala, dandanes se ona lahko prodá, kakor za les za visoko ceno, in tudi bukva bode še od leta do leta draža, zakaj hrastov in mecesnov zmanjkuje po Avstrijskem, in bukva se zdaj vže obširno rabi za

švelarje. Brez lesenega podzidanja nobena železna cesta obstati ne more, železnih cest pa bo kmalu, kakor stez po hosti; tedaj tudi les se draži. Okoliščine so res take, da sila kmeta večkrat neogibno primora, gozd hitro v denar spraviti.

Za take naključbe bi bilo dobro, ako bi se tudi na Kranjskem priprava ustanovila, ktera bi kmetom na kmetijo posebno pa na gozd — ako še ni zadolžen ali posekan — na vsako prošnjo hitro in prav po ceni denar na posodo dajala. Take naprave se zovejo kmetijske založnice ali kreditne naprave (banke).

Pomenite se o tem med saboj in s svojimi deželnimi poslanci. (Dal. prih.)

Zavarovalnice.

Peštanska asekuranca.

Iz letnega poročila Peštanske asekurance za leto 1870., ki je glavno agencijo za Kranjsko izročilo znamenemu rodoljubu našemu gosp. Franju Drenik-u v Ljubljani, je razvidno, da se krepko razvija ta asekuranca. V 6 letih si je ta zavarovalnica pridobila toliko zaupanja, da so znašali lansko leto njeni dohodki 3 milijone in 284.645 gold. Sedajno društveno premoženje je razun omenjenih dohodkov glavnega in pristranskega kapitala 4 milijone in 192.726 gold.

V teh 6 letih je plačalo odškodovanja 5 milijonov in 332.498 gold. — Kolika dobrota so posestnikom zavarovalne družbe, to sijajno dokazuje ravno navedeno ogromno število odškodnine; kajti s 5 milijoni in 332.498 gold. se je gotovo marsiktera nesreča poravnala, in brez dvombe je, da ima zdaj mnogo pogorelcev čednejša poslopja nego poprej, ki bi bili sicer siljeni, ako niso zavarovani, beraško palico poprijeti. Kdor tega ne sprevidi in pogorí, prav se mu godi, ako ga tepe nadloga!

Podučne stvari.

Kako primerno pripravljati gluhoneme za sprejem v kako gluhonemnico.

Spisal Ivan Nep. Boštjančič.

(Dalje.)

§. 8. Izguba imenovane vrste pojmenov bi se še dala pretrpeti, ko bi ne imela ožega vpliva na omiko srcá.

Gluhoném ne sliši veselega odmeva, s katerim nam dušo napaja tisoč in tisoč nedolžnih poljskih in gozdnih prebivalcev, s katerim nam — enako vbrani pesmi — vlija krasota nature v najglobokejšo globočino naših osrčij. On vidi curek bistrega studenca, pa ne sliši vabljivega curljenja, prijazno šumenje potoka in drevesnega perja, tuljenje vetrov, strašen grom in strele pok itd. ne deró do duše njegove, ne ganejo mu srca. On vidi ptico sè široko odprtih kljunom gnjezdo obletavati, pa duša njegova ne čuti ganljive tuge, s kojo uboga živalica toži izgubo dražih jej mladičev; vidi, kako se zvija in krči neusmiljeno tepena žival, a glas trpljenja, ki uide ustom njenim, ne gane ma srca. On ne sliši glasú ljubeče matere; kedar se veselimo, ga zastonj vabimo k soveselju, zastonj k žalosti, kedar nam tuge teró srce. Sicer imenujemo s pravico obraz človeški zrcalo njegove duše, in gluhonem bere še več ž njega, kakor mi, pa vkljub vsemu, kar srcé vzbudi in gane v veselji in žalosti, krepkejše in ginljiviše izrazimo z glasom. Moč petja in glasbe poslednjič, neposrednjega govora k duši, pozná vsak izmed nas iz lastne